

RADU NEGRESKO-SOUTZO: NOI NU AVEM MEMORIE...

Domnul Goma mi-a făcut onoarea, ca și în alte dați, să-mi dăruiască ultima sa apariție editorială, însoțită de o prietenească dedicație. Este vorba de Culoarea curcubeului '77 – Cod „Bărbosul” (Ed. Polirom, Iași, 2005, 537 pag.), traducerea ediției apărute sub titlul „Le tremblement des hommes” (Seuil, Paris, 1979), însă adăugită cu diverse documente (note și rapoarte) din dosarele Securității, între 1957-1977 (nu pomenesc aici de versiunea română din 1990, apărută la Humanitas, dar retrasă imediat de pe piață de însăși editura și trimisă la topit, la Bușteni, în 1992!). Persoanele care au acces la Internet pot consulta și site-ul : paulgoma.free.fr

Însă adevărata dedicație, cea tipărită la începutul cărții, cea istorică, cea metafizică, cea patetică, se adresează „Celor care în anul de grație 1977 s'au încăpățânat să creadă că sunt oameni și au început cu începutul: s'au liberat de frică; s'au liberat de ei înșiși”.

Eram, pe vremea aceea, prea tânăr spre a-mi analiza în acest fel liberarea de frică și lucrurile s'au petrecut mult prea repede spre a mai putea controla ceva, dar astăzi, după 27 de ani de la evenimentele, mă regăsesc cu nostalgică aducere aminte în dedicație, căci listele semnatarilor Apelului Goma atestă o participare nemaiîntâlnită până atunci la cruciada națională a liberării și lepădării de frică. În ciuda tuturor barajelor și persecuțiilor Securității, în jur de 200 persoane, timp de o lună de zile, au redescoperit curajul și demnitatea (nu sunt incluși în acest număr și cei care, după o matură chibzuință și din motive doar de ei știute, au decis ulterior să-și retragă semnăturile). Bineînțeles, fiecare își cunoștea sau bănuia limitele curajului și fiecare știa, precis, ce avea de pierdut; cât despre ce ar avea de câștigat, izbânda era, în acele momente, mai degrabă ipotetică.

Persoanele care au făcut parte din aceste două centurii de sutași în luptă cu ei înșiși, cu propria lor spaimă de criminala Securitate, cu frica de a le fi teamă, de a se dezumfla, de a-și regreta curajul nesăbuit, proveneau aproape din toate mediile. Jumătate bucureșteni, jumătate din provincie, muncitori sau intelectuali în proporție egală, puține femei (de regulă împreună cu soții), câțiva elevi de liceu, puțini studenți, și mai puțini scriitorii, nici un ofițer, nici un preot, nici măcar Calciu, co-fondator declarat prin nedezmintire al Mișcării Goma ...

Lista s'a curmat brusc odată cu arestarea scriitorului și cu evacuarea curajoasei soții și a fiului la o adresă necunoscută. Amploarea listei devenise îngrijorătoare, oamenii nu mai vorbeau decât de Drepturile

Omului și, treptat-treptat, curajul se propaga și Securitatea, depășită de evenimente, nu mai făcea față situației cu metodele obișnuite. După arestarea lui Goma s'au constituit alte grupuri, de mai mică amploare, care au trimis și ele, după exemplul curajosului opozant, proteste la Conferința de la Belgrad, grupuri care au fost condamnate la un an de muncă forțată la Canal sau în Insula Mare a Brăilei, în timp ce un ziar din exil (Cuvântul românesc) intitula sugestiv un articol: „Ogorul semănat de Goma dă roade!” România se cutremurase pentru a doua oară în același an.

Paul Goma a fost calomniat, hăituit zi și noapte, umilit, bătut, apoi arestat, anchetat, torturat, expulzat din locuință, exclus din Uniunea Scriitorilor și, în fine, în fața refuzului de a ceda și datorită presiunilor din afară, Ceaușescu a decis eliberarea sa urmată de expulzare, chiar dacă cu pașaport turistic, întrucât modul în care a decurs plecarea Domniei sale îi dă dreptul să se considere expulzat. S'a spus că unii dintre semnatarii n'au dorit decât pașaport. Este drept, dar aceasta nu le diminuează curajul, întrucât nu toți cei care solicitau pașaport în România protestau public împotriva nerespectării Drepturilor Omului.

Dar cine-și mai aduce aminte astăzi în țară de aceste lucruri? Și pe cine mai interesează că acum 27 de ani, în plin delir ceaușist, sub cizma Securității, cineva s'a revoltat public, cineva a îndrăznit neîndrăznitul, dând curaj și altor persoane lipsite de inițiativă până atunci? Din păcate, în afara câtorva tineri istorici și cercetători, pe nimeni. Cei din generația mea abia-și mai aduceau aminte, după așa-zisa Revoluție din '89; parcă auziseră odată de „unul Goma”, dar nu mai țineau exact minte cine fusese sau ce făcuse. Copiii lor? Ori erau prea mici în 1977, ori se născuseră după și bineînțeles că părinții nu le-au povestit nimic, de frică. La școală nici atât, se înțelege, iar după '89 au fost educați de aceiași profesori de marxism care acum se reprofilaseră și predau alte materii. Acești copii norocoși nu au cunoscut comunismul și nu este de mirare că nu pot înțelege că unii oameni au suferit și s'au luptat odată cu ceva care nu există. Și-apoi comunismul a avut și părți bune, le-au explicat după '89 foștii profesori-activiști. Cât despre Securitate, ea a fost desființată, deși au fost totuși și securiști patrioți. Avem nevoie și de un Teoctist, întrucât avem nevoie de Biserică, de credință, spun astăzi foștii profesori atei de ieri. Ce-a fost, a fost, să nu ne mai uităm în trecut, să primim înaintea, spre viitor, căci avem o țară frumoasă și o adevărată

democrație acum, să ne fie bine „tuturor” și să trăim în „prosperitate”. Și la vremuri noi, tot noi!

Ca și înaintea, îndochinarea a prins. Doar metoda se schimbă. Tânăra generație, cea curată, cea imaculată, cea care nu apucase să fie pervertită înaintea de '89, speranța noastră, fusese subtil îndochinată de tovarăși în spiritul prosperității capitaliste condiționată de uitarea trecutului, întrucât noi nu trebuie să avem memorie, noi nu avem voie a avea memorie. Din păcate, noi nu avem forța evreilor, care, după 60 de ani de la sfârșitul martiriului lor, își aduc aminte totul-totul, nu vor să uite nimic și transmit mesajul de neuitare noilor generații, care nu-l resping.

La noi, noile generații au drept model reușitele gangsterilor politici sau ale afaceriștilor verosi actuali, „super-smecheri”. Smecheria frauduloasă este etalon de reușită socială, iar Morala și Justiția sunt cuvinte incomprehensibile pentru ai noștri tineri. Trecutul nu mai interesează pe nimeni, chiar și atunci când nu este prea îndepărtat. Ce-a fost, a fost, nu știm, nu vrem să știm, nu ne interesează! Ș-am auzit de multe ori, chiar și de la tineri care nu erau copii de nomenclaturiști. Repere morale? Nimeni nu mai are nevoie de așa ceva astăzi în țara mea. Unicele repere sunt super-smecherii care au vile și Mercedesuri. Cât despre crimele comunismului, m-am convins că este timp pierdut să-i explici ceva unui tânăr care nu vrea să te asculte, nu-l interesează subiectul și nici măcar nu te crede. Și-apoi li s'a tot explicat că așa era pe vremea aceea, ce să facem, nu se putea altfel, dar acum să uităm totul și să primim doar înaintea. Morții din închisorile comuniste au fost niște fraieri, care n'au știut să se orienteze ca să le fie bine. Super-smecheria este astăzi mult mai admirată decât curajul, decât demnitatea, decât cinstea, iar monopolul acestora din urmă le are doar Iliescu cel sărac, dar cinstit, care ne-a scăpat de Ceaușescu, ne-a adus prosperitatea și amnezia și ne-a promis intrarea în Europa.

Da, noi nu avem memorie, tovarășii ne-au furat până și dreptul la a avea memorie. Și nici măcar nu le-a fost prea dificil. Noi nu avem ce comemora, ca evreii cei cu țineră de minte, căci în '89 la noi nu s'a întâmplat ceea ce trebuia să se întâmple. Noi nu avem Istorie. Noi nu am meritat să avem un Goma, iar acesta ar fi trebuit mai degrabă să se nască în român, ci ceh, sau ungar. Noi nu vrem să învățăm a gândi nici măcar acum, când gândirea nu mai este un delict de opinie. Noi nu mai știm să avem memorie. □

(Continuare din pag. 28: Gavril Iosif Chiuzbaian.)

O precizare semnificativă s-a referit la latura economică a relațiilor dintre cele două state: „Vreau să știți că nu vom permite vreodată ca Moldova să fie șantajată cu energie electrică. Vom ajuta Moldova ori de câte ori cineva își va permite să creadă că poate s-o pună în dificultate, atâta timp cât Moldova are un prieten la frontierele ei”.

Sperăm că așa va fi. Dealtfel, este la vedere faptul că Republica Moldova a devenit deodată o piesă foarte importantă a politicii externe românești.

Vom încerca să abordăm și alte componente ale politicii noastre externe. Ne vom ocupa, spre pildă, de necesitatea redefinirii în mod coerent și pe termen lung a strategiei față de românii aflați în afara țării – începând cu cei din jurul granițelor României. Vom încerca apoi să examinăm cu atenție semnificațiile controversatei axe București – Londra

– Washington, care, în opinia noastră, nu poate totuși ocoli Bruxelles-ul. De asemenea, un accent aparte vom pune pe rolul pe care îl poate juca România ca factor de stabilitate și securitate în zona Mării Negre, în Caucaz și în spațiul balcanic. Dealtfel chiar Uniunea Juriștilor din România este interesată de dezvoltarea unor asemenea strategii. Reamintim că ea a inițiat constituirea unei uniuni a juriștilor din zona Mării Negre și din bazinul Dunării, având deja consultări preliminare cu organizațiile similare din Bulgaria, Azerbaidjan, Austria, Republica Moldova, Germania, Serbia-Muntele Negru, Turcia și Federația Rusă. Uniunea Juriștilor din România a contribuit și la elaborarea proiectului unui CLUB EURASIA – cu sediul la București – având o importantă componentă juridică, care vizează edificarea unui spațiu al păcii, stabilității și prosperității. □

SILVIA
CONSTANTINESCU

EXIL

OAMENI ȘI IDEI

Cartea poate fi procurată de la
Editura CURIERUL ROMÂNESC
Altvägen 99, 142 42 SKOGÅS SUECIA.
Prețul cărții = 120 SEK + portu: 24,- SEK Suedia,
29,- SEK Europa, 38,- SEK alte continente.
(Prețurile includ TVA).